

La península que determinarà el destí de Putin

El president rus, Vladímir Putin, es va passejar triomfal per Crimea. Mentrestant, però, la situació a l'est d'Ucraïna empitjorava. Us oferim un viatge per la península de Crimea.

Quan es comença a fer insuportable l'espera en un embús de trànsit de 12 quilòmetres, una jove hippy i l'himne nacional rus porten l'alliberament. Als cotxes la temperatura puja fins a 60 graus. El sol s'alça com una llesca blanca

Crimea va rebre Putin amb tota mena de souvenirs turístico-polítics.

damunt l'estret de Kertx, que separa la terra ferma russa de la península de Crimea.

Una noia amb un top que li fa enenyar la panxa baixa d'un salt d'un Volkswagen, ple fins dalt de màrfeques, motxilles i instruments de música. Una companya seva treu una flauta, i un home amb barba, una maraca. La noia es posa a ballar. S'acosten els primers curiosos. Entre ells hi ha un pensionista de Moscou que ha recorregut 1.800 quilòmetres amb bicicleta "perquè, per fi, pugui veure Crimea". Al seu costat hi ha un home de Sant Petersburg al volant d'un Porsche.

Aleshores Aleksei, el quart músic, toca l'himne nacional amb la guitarra: "Rússia, la nostra pàtria sagrada; Rússia, el nostre país estimat". El vent porta fragments de paraules a l'amarrador del port Kavkaz, d'on salpa el ferri. L'estret de Kertx és el forat d'agulla a través del qual els turistes han de passar per anar a Crimea d'ençà que el camí per l'est d'Ucraïna està tallat a causa de la guerra.

Aleksei i el seus amics pertanyen a un grup de música de la ciutat de Krasnodar, al sud de Rússia. Malgrat l'aspecte que fan de *sexe-drogues-i-rock'n'roll*, es presenten com a partidaris de Putin. "És fantàstic que el president hagi retornat Crimea a Rússia", diu Lena, la ballarina.

La gran majoria de russos considera Crimea com un territori rus des de temps immemorials i Vladímir Putin com el seu heroi, des que al març les seves unitats especials van ocupar Crimea sense disparar ni un sol tret mortal. Entre els espectadors hi ha una dona del Volga; porta una samarreta amb un retrat de Putin i la frase: "La persona més amable".

"Persones amables": així és com anomenen els soldats i els oficials que a principi de març van conquerir Crimea en nom de Rússia i també el seu president, Vladímir Putin, que va annexionar la península violant el dret internacional. Amb aquest acte, va regalar una nova guerra freda a Europa, la qual comportarà, entre més coses, que els russos no puguin continuar menjant pollastre nord-americà ni camembert francès. De tota manera, però, aquí es riuen de les sancions occidentals.

Haver recuperat Crimea "després d'un llarg viatge cap al port inicial", com diu Putin mateix, li fa pujar la popularitat a Rússia fins al 80%. Tot i així, si Putin fracassa a causa del conflicte a l'est d'Ucraïna, la seva posició de força podria començar a flaquejar a Moscou, el seu destí es podria declinar a la península i les conseqüències de l'annexió podrien passar-li factura.

Al maig encara semblava que Putin podia repetir el cop d'estat a Crimea també a l'est d'Ucraïna, perquè allà, a Lugansk i a Donetsk, també hi viuen molts russos que se senten atrets

per Rússia i la majoria rebutja el nou govern de Kíev. Ells també han dut a terme un referèndum, per bé que caòtic i poc representatiu.

A Donetsk, segons van anunciar, un 89% va votar a favor de la separació d'Ucraïna; a Lugansk el resultat favorable a la separació va ser d'un 96%. El resultat real devia ser molt més baix, i això també degué ser un motiu que féu que Putin en desestimés la invasió. En canvi, va proveir els separatistes prorussos d'armament i de combatents fidels a Moscou.

Ara la guerra a Ucraïna enfronta les tropes ucraïneses i els separatistes. Els combatents prorussos van perdre terreny. Sembla que només és qüestió de temps que els ucraïnesos entrin a Donetsk. Però ho pot permetre, Vladímir Putin? A Rússia pocs ho entendrien.

La setmana del 4 d'agost, hi va haver uns senyals alarmants. Rússia va indicar el possible enviament de *tropes de pau* a l'est d'Ucraïna i es va ocupar directament que el *primer ministre* de la *República Popular de Donetsk*, originari de Moscou, fos substituït per un ucraïnès, fet que dóna als separatistes la possibilitat de demanar formalment ajuda a Moscou. El procediment que segueix l'equip de Putin és delicat. Si Kíev tornés a conquerir els territoris orientals, el triomf podria donar ànim als ucraïnesos per recuperar també l'annexada Crimea.

Ara mateix Crimea és, d'alguna manera, la península que determinarà el destí de Putin. Segons el seu pla, Crimea ha d'esdevenir un miracle econòmic, un aparador que demostrï que Rússia és rica, i Ucraïna, pobra; que un govern autoritari funciona més bé que aquella tropa escollida democràticament de Kíev.

De totes maneres, fins ara l'annexió més aviat ha portat maldecaps: la península ha quedat aïllada en gran part: per aire només s'hi pot arribar amb companyies aèries russes. Qui no agafa un avió es troba amb un embús a l'estret de Kertx. Els turistes no hi van; els bancs ucraïnesos han hagut de tancar; les targetes internacionals de crèdit només funcionen en comptats caixers automàtics. Restava oberta la pregunta sobre la lliga en què han de jugar a partir d'ara els clubs de futbol de Crimea.

Malgrat tot, el 14 d'agost Putin va ser a Crimea unes quantes hores. A Jalta, on el 1945 es va decidir el destí d'Alemanya i més endavant es va formar el paradís soviètic d'estiueig, el sobirà de Crimea es va deixar estimar en una sessió extraordinària totalment instrumentalitzada de la Duma. Per demostrar a tothom un cop més que Crimea ara pertany a Rússia. "I això no és negociable", com es diu al Kremlin. I a més a més, és una benedicció per a tothom, afegeixen, tot i que encara falti bastant per aconseguir el benestar promès i unes condicions estables, com es veu viatjant per la península.

A l'estret de Kertx. De què serveix el retorn de la península a mans dels russos si no s'hi pot arribar o costa molt d'arribar-hi? Aquesta qüestió l'ha de resoldre Sviatoslav Brussàkov per a Putin a la ciutat de Kertx, de 145.000 habitants, i ha de convèncer els darrers indecisos de l'annexió de Crimea. Com a tinent d'alcalde forma part d'una comissió d'experts que ha de dirigir la construcció d'un pont de 5.000 milions d'euros de cap a cap de l'estret.

L'obra de construcció del segle, diu Brussàkov. En temps de la Unió Soviètica ja hi havia hagut projectes ambiciosos. Van fracassar pels costos desorbitats i per problemes tècnics. A causa del llot i de les roques poroses, els enormes pilars no són estables fins a 80 metres endins del sòl marítim. "Però Putin ho aconseguirà", diu Brussàkov: "Si el nostre president vol una cosa, aquesta cosa s'aconsegueix". A Putin li agradaria inaugurar-lo el 2018, el mateix any que hi ha eleccions presidencials.

Brussàkov està entusiasmat amb les perspectives de la seva ciutat. Al cap i a la fi, Kertx, explica, és una de les ciutats més antigues d'Europa: l'església que hi ha a prop del passeig marítim és del segle VIII. Té l'esperança que un dia també tornaran a venir turistes d'Alemanya i de l'oest d'Europa. El bloqueig econòmic de la Unió Europea fa que la península sigui més que mai una illa. Ja no hi fan parada els creuers provinents d'Europa i la setmana del 4 d'agost la companyia aèria Dobroliot hi va suspendre la seva activitat perquè, com a conseqüència de les sancions, les empreses europees ja no poden fer el manteniment dels seus avions.

Després de l'annexió, l'oligarca ucraïnès Rinat Ahmetov va aturar la construcció, molt avançada, de la seva fàbrica de ciment a les portes de Kertx: una mesura de precaució. El nou Govern rus no vol oligarques ucraïnesos a la península. Ara és l'hora dels grans empresaris russos. Ja feia temps que havien descobert Crimea: la multinacional petrolera Lukoil hi va construir un complex turístic i el magnat de les finances i dels mitjans de comunicació Aleksandr Lebedev va fer un hotel de luxe a Aluixta.

"Abans Kertx era la pedra a la sabata de Crimea", diu Brussàkov; "ara la ciu-

tat és la porta d'entrada a aquest paradís turístic per als milions de persones que vénen amb cotxe".

Al campament per a infants d'Artek. Com ja va fer amb els Jocs Olímpics d'hivern de Sotxi, el Kremlin aposta per antics vassalls per tirar endavant els nous grans projectes de Crimea. A Artek el vice-primer ministre, Dmitri Kosak, s'ocupa de la supervisió general. I suposadament, Putin ha trucat fins i tot a Roman Abramòvitx –això es diu a Moscou– perquè inverteixi en el camp d'estiueig d'Artek, 200 quilòmetres a l'oest de Kertx.

2

1. Aleksei i els seus amics interpreten l'himne rus a mig camí de Crimea, on esperen veure Putin. **2.** Aleksei Kasprxak renovarà l'antic campament de la joventut soviètica a Crimea. **3.** El mar mort, una platja immensa. **4.** Vera Bondareva fa de guia al Museu d'Artek: "Formeu part d'una gran història".

Artek era un dels grans mites de la Unió Soviètica. Des de la seva fundació el 1925, van passar per aquest camp 1,5 milions d'infants. Iuri Gagarin, el primer home que viatjà per l'espai, hi anà set vegades per assistir a conferències. Nikita Khruixtxov i Leonid Brejnev visitaren la institució, com també la *premier* índia Indira Gandhi i el revolucionari vietnamita Ho Chi Minh. Seguint el model d'Artek, la República Democràtica Alemanya va fundar, l'any 1950, la República de Pioners Wilhelm Pieck, a Werbellinsee.

Sota domini ucraïnès, però, els diners hi van fluir tan poc que el campament es va haver de tancar el novembre del 2013. Ara, segons els plans de Putin, s'hi ha d'erigir alguna cosa nova i grossa.

Aleksei Kasprxak, de 34 anys, porta un *smartphone* a cada butxaca dels texans i s'enfila a una torre mig deruïda de 10 metres que s'alça sobre la

piscina buida d'Artek per demostrar el repte que representa la modernització d'Artek. Al terra de la piscina hi han caigut rajoles i hi ha gats que es passegen per la runa.

"Com a Txernòbil", diu el jove gerent. Des de fa dos mesos Kasprxak és l'home d'Artek, que inclou 400 edificis, 10 menjadors, una clínica, 11 camps d'esports, 7 quilòmetres de costa de somni i un petit port. Als voltants hi ha badies blaves, penya-segats i cedres. "És tan gran com Mònaco", diu; "tenim tots els requisits per convertir-ho en el millor enclavament turístic de Rússia, o potser del món".

Artek era més que una destinació turística. Era un símbol. Per això Moscou devia decidir d'enviar-hi el jove Kasprxak. Fa uns quants anys ja era considerat entre "els mil més propers del president", com a part de la jove reserva d'efectius del gran imperi de l'est, representant de la Rússia moderna i oberta al món. Aquest mànager també pot dirigir una empresa a Nova York, Londres o Madrid. Veu el passat del campament d'estiu sobretot com una oportunitat de comercialització, incloent-hi l'estàtua de Lenin, de 20 metres d'alt, que l'any 1985 Mikhaïl Gorbatxov va inaugurar en un turó proper a Artek.

"Formeu part d'una gran història", diu Vera Bondareva al museu d'Artek als joves d'una ciutat satèl·lit al nord de Moscou. Si bé en qualsevol altre moment els adolescents es fixarien més en l'*iPad*, ara escolten absorts aquella dona, que podria ser la seva àvia.

Amb un entusiasme absolut, aquesta dona de 65 anys parla de la seva jo-

Cines Babel

Vicente Sancho Tello, 10. · València

Now is Good

d'Oli Parker

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS :
4,40 € De dilluns a dijous
i 6€ cap de setmana.

(Cal acompanyar el justificant de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
5,60€ de dilluns a dijous
excepte vespra de festiu i festius.

Campament rus a Crimea. L'exèrcit ha garantit l'accés al port de Sebastòpol. El president Putin es va reunir amb figures de la cultura de Crimea, al Museu Puixkin de Jalta, a Crimea, el 14 d'agost.

ventut. El viatge en tren des de la seva ciutat natal, Gorki, actualment Nixni Novgorod, va durar un dia i mig, quan el partit, al començament dels setanta, la va enviar a Artek com a cap dels pioners. Des de la finestra del tren mirava el paisatge de neu i glaç; després es va adormir. “A Crimea em vaig despertar. Èrem al gener, però tot era verd”, recorda.

Crimea és un indret nostàlgic de Rússia des que Caterina la Gran arrabassà la península a l'imperi Otomà. El 1820 el príncep de la poesia, Aleksandr Puixkin, va escriure un cant a la badia on hi ha Artek en què deia que representava una “imatge embriagadora amb turons i teulades resplendents, que des de la llunyania semblen ruscs d'abelles”. El 1928 el poeta revolucionari Vladímir Maiakovski va descriure la península dient que era “una còpia exacta del paradís”. El dissident i premi Nobel Aleksandr Soljenitsin la veia com la “frontera natural del sud de Rússia”.

Ara Crimea serà russa per sempre, diu Bondareva. Se li nota l'agitadora que era quan critica els nord-americans, “que en cada país on tenen una ambaixada, però no un govern vassall, ordeixen revolucions”. Que Ucraïna s'uneixi a Europa i a Conchita Wurst, “però després que els europeus es responsabilitzin d'aquell país destrossat”, afirma. “De nosaltres se n'ocupa Putin, gràcies a Déu.”

Bondareva està encantada del nou jove director, igual que la majoria dels 1.400 empleats del grandios complex d'Artek. Amb l'annexió de Crimea,

Putin ha unit en un de sol dos grups que durant molt de temps han donat suport a la seva política: el sector dels nostàlgics de la Unió Soviètica i els modernitzadors oberts al món. Vera Bondareva, d'una banda; Aleksei Kasprxak, de l'altra.

Al port militar de Sebastòpol.

Al suburbi del sud de la ciutat sonen sirenes en una instal·lació a prova de bombes atòmiques, a molta profunditat sota les roques. A la badia de Balaklava es fa palès el motiu principal que va empènyer Putin a envair Crimea: Sebastòpol garanteix a Rússia l'accés al mar Negre i a la flota que hi ha destinada.

L'espectacle de les sirenes atreu cada dia centenars de turistes cap al museu militar. En temps de la Unió Soviètica aquí hi havia submarins. El vice-primer ministre de Putin, Dmitri Rogosin, ja va proposar, quan era l'ambaixador de Rússia a l'OTAN, tornar a situar submarins a Balaklava “per donar resposta a la penetració de l'aliança militar occidental”.

Ara el desig de Rogosin es pot fer real aviat. A començament de l'any que ve s'enviaran a les instal·lacions, no utilitzades durant més de 20 anys, uns submarins nous moderníssims, diu l'expert militar de Moscou Pàvel Felgengauer. Si això passés, es podrien enviar míssils cap a les ciutats de l'Europa occidental.

Des de la sortida del museu militar es veuen les vil·les i els hotels del clan de l'ex-president Víktor Ianukóvitx. Li han permès de conservar els seus

immobles, a diferència de l'actual president ucraïnès, Petró Poroixenko, les drassanes del qual al port militar de Sebastòpol seran nacionalitzades.

Aquests dies, les barques per a excursions al port de Sebastòpol només s'omplen fins a la meitat. A tota la península, el nombre de turistes s'ha reduït un 50%. Els infants que han fugit de l'est d'Ucraïna ara passen el dia al passeig marítim i fan la vertical durant hores per guanyar-se un parell de rubles. Com a tot arreu de Crimea, hi ha cartells de propaganda electoral per a les eleccions al Parlament i a l'Ajuntament de mitjan setembre.

Una tàtara de Crimea critica Putin al passeig marítim. Com molts altres tàtars, tem que hi haurà més repressió. Stalin va fer deportar el tàtars de Crimea per la seva col·laboració amb la Wehrmacht. Aquest poble turquès musulmà no va poder retornar a l'illa fins a l'època de Gorbatxov.

A l'avinguda que porta el nom d'un almirall de la flota del tsar, el president Putin ja ha obtingut una petita victòria. La cadena nord-americana de menjar ràpid McDonald's ha tancat el seu local. Aviat s'hi inaugurarà un negoci semblant, Rusburger, que vol dir ‘hamburguesa russa’.

Davant del local tancat hi ha tres estudiants asseguts en un banc. “Ens sembla bé que Crimea pertanyi a Rússia”, diu un d'ells, “però Putin ens podria haver deixat el McDonald's.”

Matthias Schepp

© *Der Spiegel*

Traducció d'Arnau Figueras